

- decis. 507. num. 7., Burat. decis. 448. n. 12., ubi, quod non sufficiant diligentias contra procuratorem, quia per eas non potest devenire ad excommunicationem contra beneficium non solventem, Marescot. var. resol. lib. 2. c. 18. num. 54. 55., & 56., & ratio horum omnium est, quia actio contra successorem in beneficio est subsidiaria, & accessoria, propterea non intrat nisi constito, quod principalis debitor, non sit solvendo, Lotber. de benefic. lib. 1. q. 39 num. 109.*
- 28 Nequè Pensionario nocebit negligentia prior, dummodò posterius adhibuerit necessariam diligentiam, putà si per sex annos non petuit, sed neglexit exigere pensionem, septimò autem, & octavo petuit, & adhibuit omnem diligentiam possibilem conveniendo beneficium, reportando sententiam condemnatoriam, procurando executionem ejusdem, aponendo sequestrum, & dum ea non fuerint satis, reportando denuntiationem excommunicationis, & affixionem cedulorum, quibus sic omnibus peractis, dicitur fecisse omnem possibilem diligentiam, at si aliquid omittat, non dicitur fecisse diligentias, si ergo in posterioribus annis ea fecerit reportabit contra successorem. Primò, quia licet prioribus annis poterat petere, tamen non tenebatur, idèque non dicitur negligens, cum negligens dicitur, qui omittit facere, quod debet, tum quia non potest præsumi fraus in eo non petente prioribus annis dummodo posterioribus petierit, tum quia sicuti ultima mora est ea, quæ nocet, ita è contra, ultima diligentia est ea, quæ prodest, & ita declaravit Rota in Neritonem pensionis coram Card. Bononien. decis. 352. num. 4. p. 2. recent. Tondut. de pension. c. xi. nu. 4. 5.*
- 29 Si autem queratur ad quem spectet probare factas fuisse diligentias, vel non factas, & sic intercessisse negligentiam. Respondeo spectare ad ipsum Pensionarium actorem, quia agendo contra successorem in beneficio, habet pro fundamento suæ intentionis diligentias à se factas, actor autem probare debet fundamentum suæ intentionis; Statit. de Salviano interd. inspecl. 3. c. 4. num. 629., ubi affertur Rotam sic pluries judicasse; Tondut. de pension. c. 20. n. 25. post Surd. conf. 3. num. 29. lib. 1., Lotber. de re benefic. lib. 1. q. 39. num. 120.*

- 30 Sufficeret autem diligentias factas contra hæredes, & bona præcessoris, ex Rota dicit Salust. Tiber. lib. 3. c. 3. num. 24., Garzias de benefic. p. 1. c. 5. num. 203.*
- 31 Ut autem Pensionarius dicatur fuisse negligens, & propterea non possit obtinere à successe in beneficio pensiones decursas tempore præcessoris, oportet semper verificari regulas generales de negligentia, scilicet, quod potuerit agere contra præcessorem, nec ullo impedimento extrinseco fuerit impeditus; Secundò, quod non ignoraverit jus sibi competere; Tertiò, quod egerit eo modo quo debuit, scilicet judicialiter, & validè, quia si nulliter non excusaretur à negligentia; Quartò, nihil ulterius potuerit intentare, quæ requisita considerat etiam Lotber. de re benefic. lib. 1. q. 39. num. 121., & seqq. usque ad 149.*
- 32 In Creditore, qui impetravit rescriptum justitiæ, sed per annum distulit eo uti ex negligentia, si pars adversa impetraret novum rescriptum putà commissionis alteri judici, post annum elapsum, non potest creditor impedire executionem secundi rescripti, sub prætextu, quod de primo à se reportato non sit facta mentio juxta c. ceterum de rescriptis, quia in pœnam negligentia contra ipsum currit annalis præscriptio, c. plerunque de rescript., annus autem in hoc casu incipit à die, quo Creditor habuit copiam Judicis, quem potuit adire, ut dicit tex. eod. c. plerunque, & ratio suadet aperta quia, qui non habet copiam judicis, agere non potest, sive per eum non stat, & consequentur neque potest dici negligens.*
- 33 Neque dictus effectus eliditur ex tex. in falso C. de diversis rescript., ubi quod rescripta sunt perpetua, non intelliguntur esse perpetua, nisi elapsi anno novum rescriptum ab adversario impetretur, ut post Iasonem, Vantium, & alios explicat, Menoch. de arbitr. Judic. c. 204. C. de diversis scripturis.*
- 34 Ex Statuto Urbis, quod Creditor negligens per annos sexdecim petere debitum, excluditur, ne possit amplius petere, quod sibi debebatur, quod statutum explicat, Marescot. adnotatis pluribus limitationibus omnino videndis variarum resol. lib. 2. c. 67., ubi num. 36., quod ex sola negligentia Creditoris in petendo, non habetur sufficiens funda-*

- fundamentum præsumendi solutionem, alias fructatoria esset præscriptio, Merlin. decis. 125., ubi num. 15. vers. Verissima igitur est conclusio, quod si debitor sit in mala fide, non currat talis præscriptio, & ex Statuto Ferrarie lib. 2. rubric. 128. Creditor negligens per annos quindecim petere, & exigere debitum, sibi præjudicat, quantum post annos quindecim non audiatur, dummodò debitor juraverit se solvisse, aut quomodolibet satisfecisse, vel eo mortuo hæredes ejus jurent de credulitate solutionis prædictæ, ubi Pigant. num. 3. notat, quod negligentia Creditoris eo ipso videtur probata, quando lapsus est tempus, nisi doceatur de legitimo impedimento, ad quod multum facit: decis. Merlin. 124., & Pigant. num. 5. notat ex statuto, quod Creditor tacens, & negligens per tantum tempus amittit creditum, quod limitat Gabriel. lib. 6. tit. de Statutis conclus. xi. in debito jurato.*
- 35 Prædicta autem negligentia, secundum Statuta Urbis, & Ferrarie, non operatur effectum in forensibus, quia Statuta ligant Cives, incolas, & districtuales, non autem porrigitur ad forenses, Verall. decis. 207. p. 3.*
- 36 Limita in præscriptione ex interdicto quorum bonorum, ubi non requiritur bona fides, sed causatur ex negligentia non pentitis, Verall. decis. 178. num. 4. p. 2., Bartol. in l. naturaliter num. 3. ff. de Usucap. ubi, quod idè dicitur præscriptio odiosa.*
- 37 Quod si Creditor sit indigens, & tamen diutius negligat petere, & exigere prætensem creditum, & interim ab aliis petat, quoquomodo pecunias, non verò à debitore, creditum illud sit inverissimile, & improbabile, quia non est credibile, quod homo indigens ab aliis petat, & non à suo debitore, Alexand. confil. 183. num. 17. vers. & banc partem lib. 6., Menoch. conf. 457. n. 1. 6. 12., & de præsumpt. 135. num. 19. lib. 3., Othobon. decis. 205. num. 16. post Salgad. labirint. credit., & hoc tamquam conjectura, non debiti observat, Merlin. decis. 125. num. 19. Vers. in proposito verò, Surd. decis. 105. num. 3. Plures autem sunt hujus negligentia effectus.*
- 38 Primus. Effectus est, quod cessionarius debitoris, negligens exigere nomen sibi celson, nec statim excutiat, si interim de-*

bitoris nomen fiat deterius, id damno ipsius cessionarii adscribitur, ejusque culpa imputetur, non autem principalis debitoris cedentis nomen: Mangil. de evict. q. 78., ubi num. 3., quod non sufficeret qualis, qualis diligentia, sed requiritur talis, ut exactionem perducat ad finem, scilicet, ut mandatum Judicis exequi faciat, vel facta excusione, pronuntietur non extare bona, & num. 9., quod etiam faciat carcerare debitorem, vel saltem constare faciat de illius fuga; exhibita autem omni debita diligentia habebit regressum contra principalem cedentem, & non aliter, & in hoc artic. videatur omnino, Mangil. q. 78., ubi plura ad hunc effectum: Salgad. labirint. credit. p. 1. c. 26. num. 19. in fine.

39 Secundus. Effectus est, ut si Creditor, qui mutavit pecuniam ad emendum semi-na in campo seminanda, vel ad refectionem domus, vel navis, ac proinde habet prælationem in fructu ex semine orto, in domo, vel navi refecta, ratione conservationis, sine qua res non extaret, ad latè tradita, & ponderata per Merlin. de pignor. & hypoth. lib. 3. tit. 1. q. 5. ferè per totum, & si omittat, seu negligat exprimere causam prædictam, sed solum simpliciter mutuet rem, seu pecuniam, etiam si probaret implicationem in aliquam ex dictis causis, non haberet prælationem in eis rebus super alios Creditores, quam prælationem haberet ea expressione facta, Gratian. c. 670. num. 9., Pacific. de Salviano interdicto inspecl. 3. c. 4. num. 220., & post alios Merlin. d. q. 5. num. 64., ubi num. 66. notat ad prædictam prælationem habendam, tria copulativa requiri; Primò, ut pecunia expressè, & nominatio in causam seminis, vel refectionis detur; Secundò, ut in eam causam expendatur, & expensa probetur; Tertiò, quod fructus nati ex semine, vel res refecta extent, Gail. lib. 2. observat. 12. num. 4.; Gail. de credito. c. 4. num. 1201., ubi num. 1206., quod sola hypotheca generalis facit quidem rem venire in generali obligatione, non verò dare privilegium prælationis, & num. 1565. Misinger. observat. 60. num. 2. & 3. centur. 1.

An autem prælatio intret, quando fuit pecunia mutuata sub usuris, & non gratis, non est hujus instituti examen, sed videnda sunt notata per Merlin. supra num. 80.

80. & seqq.
 40 Tertius. Effectus est, quod si debitor ad instantiam Creditoris fuerit carceratus, & graviter infirmetur, itaut juditio prudens Medici sit in mortis periculo, vel debet sub fidejussione de redeundo ad carcera, aut concordando cum creditoribus, è carceribus relaxari, vel si fidejusiores non inveniat, debet ipsis creditoribus consignari, cum præcepto, quod eum in domos suas recipiant, & infirmo subministrent necessaria, quod si neglexerint Judex mittet debitorem infirmum ad hospitale, vel fidejusiori minus idoneo relaxabit, sibi enim debent Creditores imputare si neglexerint præceptum Judicis adimplere, Farinac. de carcer. q. 33. num. 77. vers. in causa infirmitatis, & post eum, Mauzon. de causis exequitivis limitatione 1. num. 13.
- 41 Quartus. Effectus est, ut si publicata decoctione debitoris, creditores non instent, non carent, sed negligent fieri quam primum, & solicite inventarium bonorum debitoris remansorum, sibi multum præjudicent: ad notata per Scacciam de decoctoribus p. 7. num. 14, Marchesan. de commiss. admiss. ad bonorum cessionem num. 101., & 102., & seqq., Pigant. ad Statut. Ferrarie tom. primo rub. 24. de decoctoribus nu. 1. Vers. Quantum perinet ad primam; præjuditium autem consistit, quod non sic de facili, & promptè, potest Judex creditorum indemnitiati consulere, poterit tamen Judex hujusmodi inventari confectionem ex se mandare; sicuti & alterum præjuditium esset, quod non esset cautum, & occursum furcis, vel etiam si negligent scripta, & libros debitorum ponere in tuto, quia tunc non esset occursum stupro partitarum, ut notat P'gant. supra num. 6., ubi num. 7., quod debent creditores procurare per edictum Principis mandari, ut scientes bona debitoris revelent sub poenis arbitrio, & nu. 8. quod instent decerni Curatorem bonis decocti.
- 42 Et tandem, si Judex publicet edictum, quod creditores decocti infra tot denuntient suum creditum in actis Notarii, cum combinatione, quod non facta denuntiatione in termino præfixo, ulterius non audiantur, nec pro creditoribus habeantur in præjuditium aliorum creditorum, quod limitat, Pigant. supra vers. Quod tamen, reponat,
- spectu pœnae in minoribus, & absentibus, certò creditorum negligentia eis, non obest ad incursum pœnae.
- 43 Quintus. Effectus est, quod sicuti diligens creditor, qui rem vendidit habita fide de pretio, si sibi reservet specialem hypothecam in rebus venditis in concursu creditorum, in suis rebus prælationem habebit, ita è converso, si creditor negligent sibi talem hypothecam reservare in pœnam suæ negligentiae, non habebit hujusmodi prælationis benefitium: ad tex. in l. licet, C. qui potiores in pignore hab., Pacific. de Salviano interd. inspect. 3. c. 3. num. 23., Gait. de credito c. 4. q. 11. num. 1208., & 1215., & virtute Statuti Ferrarie rub. 24. de decoctoribus creditores, quorum bona, & corpora debitori decocto data, adhuc extare periuntur, in eis conceditur prælatio in satisfactione præ aliis creditoribus, quod statutum magnam continere æquitatem, notavit Pigantius ad eam rub. tom. primo n. 13., ubi qualiter probatur identitas, & quod de Jure communi regula sit in contrarium propter dominii translationem.
- 44 Sextus. Effectus, quem tangit Pigantius supra num. 36., quod licet regulariter debitum unius rationis, & hypothecæ non compensetur cum credito alterius, etiam respectu ejusdem personæ, & regulariter creditores unius apothecæ habeant prælationem in mercibus, & rebus illius, creditores vero alterius apothecæ non admittantur, nisi in subsidium, & illis satisfactis, ut latè comprobat, Magon. decis. Lucc. prima, & Costa remedio subsidiario 119. num. 12., tamen si creditores unius negotii, seu tabernæ, negligent instare pro satisfactione sui crediti, tunc creditores alterius negotii, & tabernæ possunt instare, & agere pro satisfactione in mercibus, & rebus prima tabernæ, & negotii.
- 45 Septimus. Effectus est, quod si debitor ad solutionem ejus, quod debet, vel totius, vel partis deponat in publico banco pecuniam debitam absque ullo vinculo, aut conditione extrinseca, sed liberè, & in facie creditoris, cui, aut intimaverit, aut alio modo certò inotuerit, si creditor, qui ad sui libitum potest pecuniam è banco tollere negligent, & interim pecunia deposita pereat, creditor perit, dixi tamen si liberè in facie, seu nomine creditoris deponat,

- ponat, absque ulla conditione extrinseca, quia si cum vinculo, aut conditione deponat, tunc quia Creditor impeditur pecuniam recipere numquam est negligens, & consequenter non sibi, sed debitori, qui vinculavit, depositum perfire debet, ut latè comprobat, Pigant. d. rub. 24. de decoctoribus num. 55., & seqq., & num. 66., & seqq., ea ratione, quia stante vinculo, & conditione extrinseca, dominium pecuniae non est translatum in creditorem, sed per debitorem stat, quin recipiatur, & dato impedimento non est negligens, reg. Impunitari de reg. Jur. in 6.
- 46 Octaus. Effectus est, quod si plures sint creditores, & posteriores ex eis instent vendi bona debitoris, & sibi satisficeri, & current per edictum vocari ad contradicendū infra certum tempus creditores, quo termino elapso, si creditores priores negligenties non comparverint, amplius non audiuntur, facit tex. in l. si eo tempore, C. de remiss. pignorum, ubi, quod videntur pignoris obligationem amisisse: Maranta in speculo p. 6. memb. 1. num. 104, Scaccia de Judic. lib. 1. c. 34. sub num. 18., ubi, quod idem militat, quando alicuius delinquentis bona publicantur, nam per edictum citati omnes illius delinquentis creditores, si negligent compare elapso termino, non amplius audiuntur, & hoc, non solum quando bona, aut applicantur fisco, aut venduntur ad hastam, sed etiam, si ipsi delinquenti restituantur, nam adhuc creditores, qui fuerunt negligentes, nec comparverint, remanent exclusi: Odd. de restit. in integrum p. 2. q. 97. art. 3. per totum num. 15., & seqq., quod tamen Scaccia ibi in fine, non ponit pro constanti, ita pariter creditor citatus ad docendum de suo credito, si negligens non doceat, sibi præjudicat, Rota coram Orano impressa post Postuum de manutent. decis. 368. num. 7.
- 47 Nonus. Effectus est, ut si creditor, qui potest, & debet ex clausula constituti accipere realem possessionem rei obligatae, & per decennium negligent eam accipere, ex ea negligentia, amissa foret possessio civilis, tamquam derelicta, ut conatur probare, Rovit. ad pragmat. 1. de conservat., requiritur autem, quod creditor sciat se posse, & debere possessionem accipere, nulloque impediatur, quia tunc esset negligens,
- & non aliter ad tex. in l. si de eo ff. de aquiren. possess., ratio autem per Rovit allegata est, quia possessio constituti retinetur animo creditoris, & corpore debitoris, ad tex. in l. 3. §. saltus ff. de aquir. possess., animus autem creditoris negligentis per decennium, tamquam per longum tempus censetur deficere, quasi per longam oblivionem, aut per voluntariam derelictionem, siue debitor, qui per decennium occupat, & retinet possessionem, efficitur verus possessor: Afflct. decis. 139. ad finem, ideoque ex cursu tanti temporis fit possessor bona fidei, ac præscribit, quam doctrinam, tamquam regulam generalem: non approbat Gait. de credito c. 4. q. 7. num. 861., & seqq., ubi, quod creditor per talem negligentiam amittere videatur solum possessionem naturalem, circa quam propriè versatur negligentia creditoris, retinebit tamen civilem, quæ solo animo retinetur, l. 3. §. in amittenda ff. de aquirenda possess., & circa banc possessionem civilem, non potest allegari negligentia, ideoque num. 864. notat, quod possessio civilis, quæ animo retinetur per decennalem negligentiam, regulariter non perditur, & quamquam in l. si de eo §. 1., & l. furtum §. ultimo ff. de usucap. habeatur, quod per longævam illam oblivionem, & negligentiam animus possidendi, seu retinendi possessionem, censeatur deficere, tamen regulariter ita longæva oblivio, non determinatur ad decennium, sed remittitur arbitrio Judicis: Jason. in l. 1. num. 45. 46. 47. C. de servis fugit., Judex autem ex circumstantiis arbitrabitur, an creditoris oblivious, & negligentis animus defecit possidendi, ut Gait supra infra a nu. 870., & seqq., ideoque creditor à negligentia excusat, propter absentiam, vel si debitor alias fuisset difficilis exactionis, ut potentiores, & nobiliores viri, & hujusmodi, quibus circumstantiis cessantibus, possessio civilis præscribitur longi temporis spatium triginta annorum; Thesaur. decis. 215. num. 6., & post eum Gait. supra num. 872.
- 48 Verum absolute pro regula ponitur à Posto de manutentio. observatione 58. pluribus allegatis, quod creditor negligens capere, aut recuperare possessionem naturalem, censetur per oblivionem deposuisse, animum retinendi possessionem civilem, siue eam amisisse, Rota in Collimbiens. præstingiorum